

Η ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΩΓΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

1. ΠΟΙΟ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ;

Τα θύματα παραβιάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας σήμερα δεν λαμβάνουν την αποζημίωση που δικαιούνται.

Κάτι τέτοιο ανέρχεται σε δισεκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, γεγονός που αποδεικνύει ότι οι δράστες των παραβιάσεων αποφεύγουν εν γένει πολύ εύκολα την τιμωρία για την παράνομη συμπεριφορά τους.

Η εξεύρεση τρόπων για την αντιμετώπιση αυτής της αδικίας αποτελεί προτεραιότητα για την ΕΕ.

2. ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ; ΓΙΑΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΑΡΕΜΒΕΙ Η ΕΕ;

Οι αρχές ανταγωνισμού διαθέτουν περιορισμένες αρμοδιότητες και πόρους για να εκτελέσουν τις πολυάριθμες παραβιάσεις της νομοθεσίας ανταγωνισμού που αντιμετωπίζουν.

Πράγματι, οι κανόνες και οι διαδικασίες που διέπουν την αστική ευθύνη ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων δεν έχουν την αποτελεσματικότητα που απαιτείται για την αποζημίωση των θυμάτων παραβιάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας (αγωγές αποζημίωσης για παραβιάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας). Η ανάλυση των πραγματικών περιστατικών και η οικονομική ανάλυση που απαιτούν οι υποθέσεις αυτές χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη πολυπλοκότητα, ενώ συχνά δεν υπάρχει πρόσβαση σε καθοριστικής σημασίας αποδεικτικά στοιχεία ή αποκρύπτονται στοιχεία που έχουν στην κατοχή τους οι εναγόμενοι, με αποτέλεσμα να μην είναι ευνοϊκός ο συσχετισμός κινδύνου/ωφέλειας για τους ενάγοντες.

Εν τούτοις, σύμφωνα με απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο το 2001, τα θύματα συμπράξεων και άλλων παραβιάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας – είτε πρόκειται για καταναλωτές είτε για επιχειρήσεις – έχουν δικαίωμα αποκατάστασης (αποζημίωσης) για τη ζημία που έχουν υποστεί.

Η παρούσα Λευκή Βίβλος είναι απαραίτητη για να προχωρήσει η συζήτηση για το πώς θα εξασφαλιστεί η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη των θυμάτων παραβίασης της νομοθεσίας ανταγωνισμού.

Αποτελεί τη συνέχεια της Πράσινης Βίβλου του 2005, της δημόσιας διαβούλευσης και του ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2007, όπου είχε διαπιστωθεί ότι η ΕΕ θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης αυτής.

Αυτό που είναι σαφές στο παρόν στάδιο της συζήτησης είναι ότι ούτε κοινοτικές πρωτοβουλίες ούτε οι ενέργειες των κρατών μελών θα αρκούσαν από μόνες τους για την επίλυση των προβλημάτων που προαναφέρθηκαν. Απαιτούνται κοινές προσπάθειες μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών.

3. ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟΣ;

Οι συστάσεις αυτές προσφέρουν μια μέση λύση ανάμεσα στα εμπόδια που υφίστανται σήμερα στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ για την αποζημίωση των θυμάτων και στα υπέρμετρα κίνητρα που οδηγούν σε υπερβολικές δικαστικές διαμάχες σε ορισμένες μη ευρωπαϊκές έννομες τάξεις.

Οι βασικές συστάσεις είναι οι εξής:

- Η Λευκή Βίβλος συνιστά **συλλογική προσφυγή με αγωγές μέσω εκπροσώπων** όπως, παραδείγματος χάρη, μέσω αναγνωρισμένων ομάδων καταναλωτών και **συλλογικές αγωγές στις οποίες τα θύματα μπορούν να επιλέξουν να λάβουν μέρος**. Οι συλλογικές αγωγές είναι απαραίτητες για να εξασφαλιστεί ότι μεγάλες ομάδες θυμάτων με αξιώσεις μικρής αξίας μπορούν να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Χωρίς αυτές, αυτά τα θύματα δεν θα απευθυνθούν ποτέ στη δικαιοσύνη. Αλλά συγχρόνως, οι μηχανισμοί συλλογικής προσφυγής δεν πρέπει να σχεδιαστούν με τέτοιο τρόπο ώστε να προκαλούν δυσανάλογα υψηλές δαπάνες για τον εναγόμενο ή να ενθαρρύνουν αβάσιμες αξιώσεις αποζημίωσης.
- Για να μπορεί ο δικαστής να έχει πλήρη εικόνα της υπόθεσης, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στα μέρη να μην αποκαλύπτουν κρίσιμες αποδείξεις. Μια μορφή **αποκάλυψης των κρίσιμων αποδείξεων υπό τον έλεγχο του δικαστή** είναι το **σύστημα** που μπορεί καλύτερα να εγγυηθεί μια δίκαιη διαδικασία στην οποία οι διάδικοι έχουν **ισοδύναμη πρόσβαση στις αποδείξεις**. Ωστόσο, πιο ριζοσπαστικές εναλλακτικές λύσεις, όπως ένα αυτόματο δικαίωμα σε εκτεταμένη αποκάλυψη αποδείξεων πριν τη δίκη, δεν θεωρούνται επιθυμητές διότι ενδέχεται να οδηγήσουν σε διαδικαστικές καταχρήσεις, κατά τις οποίες οι εναγόμενοι καταλήγουν σε συμβιβασμό απλώς και μόνο για να αποφύγουν τις δυσανάλογα υψηλές δαπάνες.
- Οι άμεσοι πελάτες του δράστη της παράβασης ενδέχεται να μετακυλήσουν την παράνομη επιπλέον επιβάρυνση που υφίστανται στους δικούς τους πελάτες, οι οποίοι μπορεί με τη σειρά τους να πράξουν το ίδιο σε όλη την αλυσίδα διανομής μέχρι τον τελικό καταναλωτή. Για να διασφαλιστεί ότι ο δράστης της παράβασης δεν θα χρειαστεί να αποζημιώσει τους άμεσους πελάτες του για επιπλέον επιβάρυνση που έχουν μετακυλίσει, η Λευκή Βίβλος **επιτρέπει** στο δράστη της παράβασης να επικαλεστεί την **ένσταση μετακύλισης**. Ωστόσο, για να αποφευχθεί ότι ο δράστης της παράβασης θα μπορούσε με αυτόν τον τρόπο να αποφύγει την τυχόν ευθύνη του, η Λευκή Βίβλος συνιστά τη **διευκόλυνση για τα ενδεχόμενα θύματα της απόδειξης του ότι η παράνομη επιπλέον επιβάρυνση έχει μετακυλισθεί** μέχρι το δικό τους επίπεδο.
- Τέλος, **για να αποφευχθούν οι καθυστερήσεις και το κόστος που συνδέεται με την κίνηση νέων διαδικασιών**, η Επιτροπή συνιστά, όπως ήδη συμβαίνει σήμερα για τις αποφάσεις της Επιτροπής, οι **τελικές αποφάσεις σχετικά με παραβάσεις που εκδίδουν οι αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών να θεωρούνται ως επαρκείς αποδείξεις της εκάστοτε παράβασης** σε μεταγενέστερες αγωγές αποζημίωσης.

4. ΤΙ ΘΑ ΣΥΜΒΕΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΗΣ ΒΙΒΛΟΥ;

Ενώ σε μια Πράσινη Βίβλο προτείνονται διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες, μια Λευκή Βίβλος είναι πιο ώριμο σχέδιο εγγράφου πολιτικής – συνήθως το τελικό έγγραφο διαβούλευσης πριν από την κατάρτιση του σχεδίου νομοθετικής πράξης. Συνεπώς, θα

ακολουθήσει ευρεία δημόσια διαβούλευση μετά τη Λευκή Βίβλο. Είναι σημαντικό να γίνουν ευρύτατα κατανοητές οι προτάσεις που παρουσιάζονται στη Λευκή Βίβλο, να καταγραφούν οι παρατηρήσεις των ενδιαφερομένων σχετικά με το περιεχόμενό τους και να εξασφαλιστεί η ενσωμάτωσή τους στις συναφείς εργασίες της Επιτροπής. Το χρονοδιάγραμμα τυχόν μελλοντικών νομοθετικών πράξεων θα εξαρτηθεί από αυτή τη δημόσια διαβούλευση.

Για να ληφθούν υπόψη οι απόψεις σας, μπορείτε να απαντήσετε, έως τις 15 Ιουλίου 2008, στη Λευκή Βίβλο είτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στη διεύθυνση:

comp-damages-actions@ec.europa.eu

είτε ταχυδρομικώς στη διεύθυνση:

European Commission
Directorate-General for Competition, Unit A 5
Damages actions for breach of EC antitrust rules
B-1049 Brussels.

Σύμφωνα με πάγια πρακτική της, η ΓΔ Ανταγωνισμού δημοσιεύει τις παρατηρήσεις που λαμβάνει στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης. Ωστόσο, μπορείτε να ζητήσετε να τηρηθούν εμπιστευτικές οι παρατηρήσεις σας ή μέρος αυτών. Στην περίπτωση αυτή, παρακαλείσθε να αναφέρετε ρητά στην πρώτη σελίδα των παρατηρήσεων ότι δεν θα πρέπει να δημοσιοποιηθούν, στέλνοντας παράλληλα στη ΓΔ Ανταγωνισμού μη εμπιστευτικό κείμενο των παρατηρήσεων για δημοσίευση.